

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Відділення стаціонарного догляду Центру надання соціальних послуг
Комарівської сільської ради
27.11.2023**

м. Чернігів, 2023 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 27.11.2023 групою НПМ здійснено відвідування Відділення стаціонарного догляду Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради (далі – Відділення, Заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Жмака Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Шумна Лариса Петрівна, Представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернігівській області;

Лепеха Алла Григорівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування закладу проводилось вперше.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Шевченка, буд. 40-А, с. Комарівка, Ніжинський р-н., Чернігівська обл., 16442

Керівництво закладом здійснюють:

Федченко Ганна Василівна, в.о. директора Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради.

Рідзель Тетяна Дмитрівна, в.о. завідувача Відділення.

Відділення є структурним підрозділом і функціонує у складі Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради.

Відділення утворено для обслуговування не менше 25 одиноких громадян, до якого на постійне проживання, повне державне утримання безоплатно приймаються громадяни похилого віку, особи з інвалідністю (які досягли 18-ти річного віку), хворі з числа осіб працездатного віку на період встановлення їм групи інвалідності, але не більше як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально-побутових, інших соціальних послуг.

Відділення функціонує з 2008 року та розміщується на першому поверсі двоповерхової будівлі (фото 1). У Відділенні забезпечено постійне проживання 11 осіб, зокрема жінок – 6, чоловіків – 5, з яких осіб з інвалідністю – 4.

Під час відвідування групою НПМ проведено конфіденційне спілкування з усіма підопічними закладу. При спілкуванні скарг на неналежне або принизливе поводження співробітників у відношенні до підопічних не надійшло, підопічні

позитивно висловлювались про відношення до них персоналу, вказували на належний догляд та достатнє харчування.

Доступ до Закладу вільний, територія облаштована місцями для відпочинку (фото 2,3).

Будівля, в якій розміщується Відділення, обладнана протипожежною сигналізацією, наявні первинні засоби пожежогасіння.

У Закладі забезпечено належні умови проживання, зокрема житлові кімнати облаштовано необхідними меблями та побутовою технікою (холодильник, електрочайник, обігрівач). У кожного підопічного є ліжко, приліжкова тумба. У кімнатах є також столи, стільці, шафи для одягу тощо. У житлових кімнатах достатнє природне освітлення.

З кожним підопічним укладено договір про надання соціальних послуг.

Заклад в достатній кількості забезпечений допоміжними засобами реабілітації, зокрема для полегшення пересування маломобільних осіб, а також спеціальними засобами для самообслуговування та догляду.

В Закладі забезпечується чотириразове харчування, відповідно до щоденного меню, яке складається на основі перспективного чотиритижневого. Витрати на харчування на одну особу в день складають 68,33 грн.. У Відділенні здійснюється контроль за дотриманням норм харчування відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324 «Про затвердження натуральних добових норм харчування в інтернатних установах, навчальних та санаторних закладах сфери управління Міністерства соціальної політики».

Підопічні Закладу мають можливість вільно користуватись та розпоряджатись власними пенсійними коштами для своїх потреб.

Усі мешканці Відділення мають укладені декларації з сімейним лікарем, який надає первинну медичну допомогу. У Відділенні проводяться щорічні медичні огляди підопічних вузькими спеціалістами, а також щорічний профілактичний огляд працівників.

Витрати на медичне забезпечення у Відділенні на одну особу в день складають – 8,02 грн.

Адміністрацією Закладу проведена робота щодо захисту підопічних та персоналу на випадок надзвичайних ситуацій в умовах воєнного стану: облаштовано найпростіше укриття, наявний запас продуктів харчування, медичних препаратів тощо (фото 4,5).

З метою попередження катування та неналежного поводження з підопічними до посадових інструкцій персоналу Відділення включені положення про забезпечення виконання вимог статті 10 Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. Також заведений Журнал фіксації тілесних ушкоджень та побутових травм.

II. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 283 та 284 Цивільного кодексу України).

1. Під час вивчення документації Відділення, огляду приміщень та спілкування з підопічними з'ясовано, що штатним розписом Відділення передбачено наявність посад медичних працівників, які надають медичну допомогу та медичні послуги підопічним (контроль/допомога у прийомі лікарських засобів, проведення ін'єкцій тощо). Проте, в супереч вимогам підпункту 5 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, в якому визначено, що одним із спеціальних критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, які надають послуги стаціонарно, є наявність договору із закладом охорони здоров'я або ліцензії для провадження господарської діяльності з медичної практики, закладом не отримувалась ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики, а також відсутній договір із закладом охорони здоров'я.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає харчування, одяг, житло (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України).

2. У кімнатах підопічних в порушення розділу VI Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 вересня 2015 року за № 1068/27513, відсутні склянки та графин для питної води.

3. У житлових кімнатах підопічних прохолодно. Температура повітря у деяких з кімнат нижча за 18°C, що менше санітарно допустимих норм (фото 6,7).

4. У житлових кімнатах відсутні ширми, через що не забезпечується право на приватність під час здійснення гігієнічних процедур.

Окрім того, санітарні кімнати закладу (туалетні кабінки та душові) теж не забезпечують приватність під час санітарно-гігієнічних процедур, оскільки приміщення не облаштовано дверцятами/перегородками (фото 8).

Порушення прав та інтересів осіб з інвалідністю (статті 9, 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», статті 23, 7 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»).

5. При ознайомленні з документацією Відділення виявлено, що в особовій справі особи з інвалідністю П. відсутня оформлена індивідуальна програма реабілітації (далі - ІПР).

Відповідно до п.п. 2.7.9 Порядку складання форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 08.10.2007 № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда», контроль за виконанням ІПР здійснюється не рідше одного разу на два роки, а підведення підсумків про виконання ІПР здійснюють МСЕК при черговому складанні ІПР та/або при черговому огляді особи з інвалідністю та дають рекомендації щодо подальшої реабілітації.

6. Санітарно-гігієнічні кімнати Закладу не пристосовані для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у відповідності до вимог ДБН В.2.2-40:2018. «Інклюзивність будівель і споруд», зокрема, відсутні штанги, поворотні або відкладні сидіння, гачки для одягу, милиць та іншого приладдя у кабінах поруч з унітазом (фото 9).

7. У положенні про Відділення, затверджене в.о. директора Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради 17.02.2022, вживається термін «інвалід» (пункти 1,3,4), що суперечить вимогам Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування терміну «особа з інвалідністю» та похідних від нього», згідно з положеннями якого слова «інвалід» та «інваліди» у законодавчих актах України замінено відповідно словами «особа з інвалідністю» та «особи з інвалідністю».

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

8. У Відділенні відсутня інформація про права підопічних, та номери телефонів і адреси посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав, зокрема до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та контактні дані суб'єктів надання безоплатної первинної правової допомоги.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації та Комарівській сільській раді Ніжинського району Чернігівської області:

1.1. Вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу.

1.2. Розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою облаштування будівлі та приміщень Відділення для зручності маломобільних підопічних.

2. Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради

2.1. Вжити невідкладних заходів до усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у Відділенні, на належні умови утримання.

2.2. Вжити заходів щодо отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики (укладення договору із закладом охорони здоров'я).

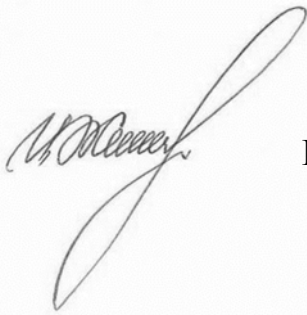
2.3. Розмістити на стендах актуальну інформацію про права підопічних, а також адреси та номери телефонів гарячих ліній організацій та посадових осіб, а також контактні телефони Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, регіонального представництва Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Чернігівській області.

2.4. Внести зміни до положення про Відділення, затверджене в.о. директора Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради 17.02.2022.

Додатки: фотоматеріали – на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі
регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Ірина ЖМАКА

